

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İhtüzüğü'nün 96'ncı maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Türkiye'nin tarımda yaşadığı en büyük çelişkilerden biri şudur:

Üretici kazanmıyor.

Tüketici ise ucuz yiyemiyor.

Çiftçi tarlada ürününün para etmediğinden şikâyet ederken Vatandaş aynı ürünü markette birkaç kat fiyatla satın almaktadır.

Domates tarlada başka, rafta başka fiyat.

Patates üreticide başka, tüketicide başka fiyat.

Meyve bahçede başka, manavda başka fiyat.

Süt üreticide başka, markette başka fiyat.

Bu tablonun kazananı çiftçi değildir.

Kazanan Vatandaş da değildir.

O hâlde tarlayla sofraya arasındaki fiyat farkının nereye gittiği açıklanmalıdır.

Çiftçinin mazotu pahalıdır.

Gübre pahalıdır.

Yemi pahalıdır.

Tohumu pahalıdır.

Elektrik pahalıdır.

İşçiliği pahalıdır.

Ürünü para etmediğinde zarar çiftçiye bırakılmakta; fiyat yükseldiğinde ise bunun bedelini tüketici ödemektedir.

Böyle bir tarım düzeni sürdürülemez.

Üreten insan zarar ederken aracılık yapan yapıların üreticiden daha fazla kazanması kabul edilemez.

Bir ülkede çiftçi ürününü tarlada bırakırken Vatandaş aynı ürünü marketten pahalıya alıyorsa ortada yalnızca enflasyon değil, ciddi bir tedarik ve piyasa düzeni problemi vardır.

Bu bağlamda;

- 1) Bakanlığınız üretici ile market arasındaki fiyat farklarını düzenli olarak takip etmekte midir?
- 2) En yüksek üretici-market fiyat farkının görüldüğü ilk yirmi tarım ürünü hangileridir?
- 3) Bu ürünlerde üretici ve perakende fiyatları ayrı ayrı ne kadardır?

- 4) Üretici fiyatının beş katından fazla perakende fiyatıyla satılan ürün bulunmakta mıdır?
- 5) Bulunmakta ise bunlar hangileridir?
- 6) Üreticiden çıktıktan sonra ürün fiyatını oluşturan maliyet kalemleri Bakanlığınız tarafından analiz edilmekte midir?
- 7) Nakliye maliyetinin nihai fiyat içerisindeki payı nedir?
- 8) Hal komisyonlarının payı nedir?
- 9) Fire oranının etkisi nedir?
- 10) Perakendeci kâr marjının payı nedir?
- 11) Üreticinin nihai satış fiyatından aldığı ortalama pay nedir?
- 12) Bu oran son on yılda nasıl değişmiştir?
- 13) Çiftçinin ürününden elde edilen nihai gelirin yarısından fazlasının üretici dışındaki aktörlere gittiği ürünler hangileridir?
- 14) Tarım ürünlerinde aracılık zincirinin kısaltılması için hangi çalışmalar yürütülmektedir?
- 15) Üretici kooperatiflerinin doğrudan tüketiciye satış yapabilmesi için yeni destekler sağlanacak mıdır?
- 16) Belediyeler ve üretici kooperatifleri aracılığıyla doğrudan satış noktalarının yaygınlaştırılması planlanmakta mıdır?
- 17) Dijital üretici-tüketici pazarı oluşturulması gündeminizde midir?
- 18) Çiftçinin ürününü doğrudan zincir marketlere satabilmesini kolaylaştıracak düzenleme yapılacak mıdır?
- 19) Zincir marketlerin üreticiden aldığı ürünlerde uyguladığı ödeme vadeleri kaç gündür?
- 20) Üreticiye 60, 90 veya daha uzun vadede ödeme yapan zincir marketlere ilişkin denetim yapılmakta mıdır?
- 21) Tarım üreticilerinin büyük alıcılar karşısındaki pazarlık gücünü artıracak yasal düzenleme hazırlanmakta mıdır?
- 22) Sözleşmeli üretimde üretici aleyhine hükümlerin önlenmesi için kaç denetim yapılmıştır?
- 23) Üretici maliyetinin altında ürün alımı yapılmasını engelleyecek taban fiyat mekanizması uygulanabilir mi?
- 24) Çiftçinin maliyetinin altında satış yapmak zorunda kaldığı ürünler Bakanlığınız tarafından takip edilmekte midir?
- 25) 2026 yılında tarlada veya bahçede bırakılan ürün miktarına ilişkin veri bulunmakta mıdır?
- 26) Fiyatı maliyetini karşılamadığı için hasat edilmeyen tarım alanı kaç dekadır?
- 27) Üretici zarar ederken ithalat yapılmasının iç piyasa fiyatları üzerindeki etkisi analiz edilmekte midir?
- 28) Hasat döneminde ithalat yapılmamasını sağlayacak kalıcı politika oluşturulacak mıdır?
- 29) Tarımsal ithalat kararları verilmeden önce yerli üreticinin stok ve hasat miktarı dikkate alınmakta mıdır?
- 30) Çiftçinin üretim kararını önceden verebilmesi için alım fiyatlarının ekimden önce açıklanması planlanmakta mıdır?
- 31) Mazot fiyatlarındaki artışın gıda fiyatlarına etkisi ne kadardır?
- 32) Gübre fiyatlarının üretim maliyetindeki payı son beş yılda nasıl değişmiştir?
- 33) Yem fiyatlarındaki artışın süt ve et fiyatlarına etkisi ne kadardır?
- 34) Tarımsal elektrik için özel düşük tarife uygulanması planlanmakta mıdır?
- 35) Çiftçiye kullanılan mazotta ÖTV ve KDV avantajı sağlanması gündeminizde midir?
- 36) Gübre ve tohumda vergi yükünün azaltılması planlanmakta mıdır?
- 37) Üretim maliyetleri düşürülmeden gıda enflasyonunun kalıcı biçimde düşürülebileceğine inanıyor musunuz?
- 38) Türkiye'nin gıda enflasyonunu azaltmak için üretimi artırmaya yönelik beş yıllık somut hedefleri nelerdir?
- 39) Üreticinin zarar etmediği, tüketicinin de pahalı gıdaya mahkûm olmadığı bir fiyat mekanizması kurulması için hangi düzenlemeler yapılacaktır?

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

- 40) Çiftçinin bir liraya sattığı ürünü Vatandaşın birkaç katına almak zorunda kaldığı bir sistemde aradaki kazancın kimlere gittiğini kamuoyuna açıklayacak mısınız?
- 41) Bakanlığınız ürün bazında "tarladan sofraya fiyat oluşum tablosunu" kamuoyuna düzenli olarak yayımlayacak mıdır?
- 42) Türkiye'nin gıda politikasında ithalatla fiyat baskılama yerine üretim maliyetlerini düşürmeyi ve çiftçiyi üretimde tutmayı esas alan kalıcı bir modele ne zaman geçilecektir?

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI